

De Heerlijkheid Herlaar

Heem-info

nummer 15, augustus 2019

uitgave
Heemkundevereniging
De Heerlijkheid Herlaar

secretariaat
F. Cooijmans
Schijndelseweg 3
5271BK Sint-Michiëlsgestel

opening heemruimte
dinsdag van 19.30-21.00 uur
eerste woensdag van de
maand: 14.00-16.00 uur.
Of op afspraak:
Frans Cooijmans
(073 5514359)

redactie
Koos Loose
Sjef van Hulst
Jan Spit
Robert van Erp
Frans Cooijmans

kopij via e-mail
heem-info@ziggo.nl

kopij volgende nieuwsbrief
inleveren uiterlijk 1 okt. 2019

Beste lezers,

De zomervakantie is ten einde en voor onze heemkundevereniging staat er weer een nieuw seizoen voor de deur. De afgelopen maanden is er veel gebeurd. We hebben afscheid genomen van de Huif en het archief is overgebracht naar het oude hoofdgebouw van Beekvliet en een deel is overgeplaatst naar de Meander. Beekvliet staat ook in de belangstelling vanwege de viering van 75 jaar bevrijding. Ter gelegenheid van Open Monumentendag zijn er een tweetal activiteiten gepland.

Ongeveer 50 jaar geleden nam dokter Ben Heesen afscheid als huisarts in Sint-Michiëlsgestel. Van Charlotte Swinkels-Heesen ontving onze vereniging een plakboek van dat gebeuren. Over dat alles leest u meer in deze Heem-info.

De voorzitter aan het woord.

Beekvliet, Beekvliet, Beekvliet, onze agenda staat er de laatste weken vol van. Op de eerste plaats zijn we erg blij met het nieuwe onderkomen van ons archief in het oude Beekvliet hoofdgebouw. Onder in de kelder hebben we een prima plek daarvoor gevonden. Daarbij gaan op dit moment onze complimenten en dank uit naar Frans Cooijmans en zijn kompanen, die werkelijk in een record tempo het archief vanuit de Huif hebben overgebracht naar deze nieuwe bestemming.

Beekvliet ook vanwege de grote belangstelling, die op dit moment ontstaat in het kader van het vieren van 75 jaar vrijheid. Onder auspiciën van de Gemeente werken de vijf Heemkundeverenigingen en Oranjecomités samen voor deze viering in de periode van oktober 2019 tot 5 mei 2020. Met de uitgave van een herdenkingsboek, een tocht van WHEELS door alle dorpen en een speciale fietsroute in de hele Gemeente met een door Robert van Erp opgezette Gestelse bevrijdingsfietsroute langs memorabele plekken.

Daar komt nu extra aandacht bij voor het onderwerp van de gijzelaars in Beekvliet, de Ruwenberg en uiteraard in Haaren. We mochten een dezer dagen getuige zijn van de indrukwekkende herdenking van de gefusilleerde gijzelaars van Beekvliet op het landgoed Gorp en Rovert in Goirle.

Bezoek aan het archief: Tot eind september 2019 is de "inloopavond" op dinsdagavond in onze archiefruimte in Seminarie Beekvliet. Bel even vanuit de hal van Seminarie Beekvliet 06-31 18 17 03, dan laten we u binnen.

En waren ook aanwezig bij de boekpresentatie “Het gezicht van Gestel” van Yve de Vries. Een boek gewijd aan de portretschilderijen van Beekvliet-gijzelaars door medegijzelaar Karel van Veen. Het boek geeft ook een bijzonder inzicht in het leven van alledag in het kamp Beekvliet. In het Noord-Brabants Museum, waar nu ook de tentoonstelling van het Gezicht van Gestel plaats vindt, bood Yve dit boekwerk aan aan onze Commissaris van de Koning Wim van de Donk. En nu, als klap op de vuurpijl, onze voorbereidingen voor het organiseren van een tentoonstelling over de gijzelaars van Beekvliet en de Ruwenberg in de Beekvlietboerderij. Onze gemeente heeft dit gebouw ter beschikking gesteld om in het najaar van dit jaar tot mei 2020 deze tentoonstelling daar te organiseren. Op dit moment worden de samenwerkingsverbanden gesmeed met Haaren en met andere belanghebbenden ter voorbereiding op deze tentoonstelling.

Het waren en worden nog (in)spannende maanden. Naast het onderbrengen van ons basis-materiaal van ons archief in Beekvliet, maken we ook dankbaar gebruik van de zogenaamde COMME-kast in de Meander. We werken daarbij ook samen met BABEL, de bibliotheekorganisatie in de Meander.

Daarnaast melden we nog dat we besloten hebben om als heemkundevereniging mee te doen in een test van Brabant Cloud, waarbij we dan gaan onderzoeken op welke manier we digitalisering in combinatie met archivering tot stand kunnen brengen. Op kleine schaal en met enkele specifieke dossiers willen we deze test uitvoeren. Het moge duidelijk zijn dat we heel graag in contact komen met leden of aspirantleden, die belangstelling hebben bijvoorbeeld voor het onderwerp ICT en digitalisering en daarin met ons willen samenwerken. Graag contact daarover met mij.

(koosloose@gmail.com).

Met vriendelijke heemkunde-groet,
Koos Loose, voorzitter.

Open Monumentendag

Op **zondag 15 september** a.s. zal heemkundevereniging “De Heerlijkheid Herlaar” in het kader van Open Monumentendag in het dorp Sint-Michielsgestel een tweetal activiteiten organiseren. Tussen 12.00 uur en 17.00 uur is het mogelijk de toren aan het Petrus Dondersplein te beklimmen en tussen 11.00 uur en 17.00 uur kan men ’t Vaantje bezoeken.

Beklimming Toren

Op het Petrus Dondersplein, werd omstreeks 1100 een dorpskerk gebouwd. De kerk was toegewijd aan de H. Michaël, en het dorp kreeg daardoor de naam St. Michiels Gestel. Op deze plaats heeft achtereenvolgens een paalkerk, een tufstenen kerk en daarna een rode bakstenen kerk met toren gestaan. Op de toren was een ranke torenspits geplaatst. Rond de kerk was het kerkhof. Op deze plek ontwikkelde zich het dorpsleven van de agrarische bevolking. Bij een zware storm op 29 november 1836 is de torenspits op het schip van de kerk gevallen. Op 30 mei 1838 is men begonnen met de bouw van een nieuwe kerk aan de bestaande toren, die op 30 oktober 1839 geconsacreerd is. Ruim 90 jaar later is een nieuwe kerk gebouwd aan de Nieuwstraat. De kerk op het dorpsplein is door de gemeente gekocht en afgebroken. De eeuwenoude dorpskern werd hierdoor totaal gewijzigd. De terp waarop de kerk gebouwd was, werd geslecht en gelijk gemaakt met de straatweg. Nu anno 2018 wordt het dorpscentrum wederom ingrijpend gewijzigd.

Boven heeft u een prachtig uitzicht over de vernieuwing van het centrum!

Bezichtiging 't Vaantje

Als men vanuit Sint-Michielsgestel naar Vught gaat, zie je na het passeren van de Halderse of Herlaarse brug rechts tussen de bomen, het water, het weiland en de hemel 't Vaantje liggen. Op 15 september is 't Vaantje geopend en ook van binnen te bezichtigen. Jef van Veldhoven van onze vereniging zal u graag ontvangen tussen 11.00 en 17.00 uur.

“Op een der mooiste plekjes van Sint-Michielsgestel staat een wonderlijk gebouwtje. Van de afstand waarop men gedwongen is het te bekijken, lijkt het zéér oud. Naar de indruk die het maakt, zou men denken dat het een overgeschoten hoektoren is van een afgebroken kasteel. Het ligt aan de binnenzijde van een bocht in de Dommel, even voorbij de samenvloeiing van de Dommel met de Essche stroom”, schrijft Mechelien H.M. Spierings in 1982 in het boek “Om en in de Vrijdom van den Bosch”.

Maar wat is 't Vaantje en hoe komt het aan zijn vreemde naam ?

Zelfs mensen die het zouden kunnen weten geven daarop verschillend antwoord. Een “duifhuis” zegt men, van het huis Haanwijk, of een oude wachtpost, of een veerhuis. En vreemd genoeg zijn er van al die functies sporen in het verleden te vinden, terwijl de beboste heuvel er tegenover in oude registers de naam heeft van “Fennen of Fenrich Horstken”, een naam die in hedendaags Nederlands wijst op “vaan” en “vaandrig”. Over de ouderdom van het Vaantje schrijft Nicolaas Bink bij zijn aanvraag in 1964 om subsidie voor de renovatie: “De ouderdom van het gebouwtje is niet nauwkeurig bekend, doch in het Aardrijkskundig-woordenboek van Van der Aa in 1844 staat voor Haanwijk vermeld, dat in dezen stenen kamer het eerst de hervorming gepredikt zij. Maandag na Pasen van 1533 vergaderden aldaar tweehonderd mensen en een jong gezel, een droogscheerder van beroep en las aldaar het evangelie”

Jef van Veldhoven kan er nog veel meer over vertellen!

Afscheid Ben Heesen, huisarts in Sint-Michielsgestel

Bijna vijftig jaar geleden (november 1969) nam dokter Ben Heesen afscheid als huisarts in Sint-Michielsgestel. Dokter Schure nam zijn praktijk over en heeft deze voortgezet tot juni 2003. Onlangs ontving onze heemkundevereniging een plakboek over het afscheid van dokter Heesen van Charlotte Swinkels-Heesen.

Op 30 oktober 1969 schreef Heesen aan zijn patiënten: *“Reeds enige tijd overwogen mijn vrouw en ik of we in ons leven nog andere mogelijkheden zouden kunnen verwezenlijken. Dat het besluit daarvoor om de praktijk neer te leggen mij niet gemakkelijk viel, zult U begrijpen. Als eerste zorg gold daartoe een zorgvuldig en ervaren collega te zoeken, in wie U vertrouwen zou kunnen stellen. Nu ik deze meen te hebben gevonden in dr. Th. Schure vraag ik U, het vertrouwen dat ik van U heb mogen genieten en waarvoor ik U dankbaar ben op hem te willen overdragen.”*

TER OVERNAME AANGEBODEN
aan ervaren collega of artsen-echtpaar
middelgrote, goed georganiseerde
apothekhoudende
huisartsenpraktijk
in rayon 's-Hertogenbosch. Gunstige
W.E.-regeling. Br. o. nr. 1786 a. d. Uitg.

Om een opvolger te vinden plaatste dokter Heesen een advertentie in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde. Volgens Schure ontving hij daar eenentwintig reacties op maar geen van hen voldeed aan de wensen van Heesen. Wel reageerde Heesen op een advertentie van Schure, waarin die aangaf op zoek te zijn naar een dokterspraktijk. Zo kwam Heesen in contact met zijn opvolger. Schure vertelt: “Er was meteen sprake van een klik. Ik heb circa drie weken in de praktijk meegelopen en kennis gemaakt met patiënten en ook met specialisten in het ziekenhuis. Heesen was een integere man en een goeden dokter”.

**B. A. HEESSEN
ARTS**

SPREKUREN:
DAGELIJKS 9 - 10..- UUR
WOENSDAG 2 - 2.30 UUR
ZATERDAG GEEN SPREEKUR

De praktijk van Heesen was gevestigd in de woning Nieuwstraat 13, beneden was de praktijk en de apotheek en boven woonde Heesen met zijn vrouw. Zij hadden geen kinderen. Mevrouw Heesen was een dochter van notaris Leemans.

**Th. A. SCHURE
ARTS**

SPREKUREN:
DAGELIJKS 9 - 10..- UUR
WOENSDAG 2 - 2.30 UUR
ZATERDAG GEEN SPREEKUR

Heesen heeft zich in 1956 in Gestel gevestigd als arts/apotheker. Hij won al snel het vertrouwen van patiënten en in een periode van circa zes jaar had hij een goed lopende praktijk opgebouwd, aldus Schure. Dat Heesen een goede artspraktijk had blijkt wel uit de vele reacties in het plakboek. Bij de afscheidsreceptie op 8 november 1969 schrijft mevrouw Heesen: "Ze stonden 4 rijen dik van de Drie Zwaantjes tot aan de 'prot. kerk'!! Meer dan 1000 patiënten gezien. Dit gaf een geweldige voldoening!!"

Ben Heesen in zijn apotheek

Sint Michielsgestel 8/11-'69

*3 Juni 1958 kwam ik u storen
Cees Schreuder werd geboren
U gaf mij de eerste tikken
Als beloning "nog wat prikken".
Bij de vele gaten in mijn kop
Zette U het bloeden stop
Elfjaren zijn sindsdien verstreken
Nu U de zaakhoer "op-gaat-breken".
Voor alle last door mij U aangedaan
Bied ik U nu "Segovia" aan.*

*Heel veel geluk voor Mevrouw en U
Van Cees*

Al onze "persjes" stonden vol planten en bloemen. Kaartjes van Bloemsierkunst P. Sanders en van Bloemenhuis "Rosa Cara" (H.A. Spooren) en Bloemenhandel Morre-Spierings en Sleutjes uit Den Dungen. Voorts stapels sigaren, drank en "mon chérie's!!".

Heel veel correspondentiekaartjes en brieven van patiënten die niet in de gelegenheid waren de afscheidsreceptie te bezoeken. Uit al de brieven en kaarten spreekt grote waardering voor de arts Ben Heesen.

Mevrouw Heesen was lid van de fotoclub en maakte deze foto van haar pijprokende man.

Eugenie Leemans x Ben Heesen

In onze **Heemruimte** vindt U tijdschriften, boeken, kaarten en een computer met daarop kopieën van stukken uit archieven en databanken met gegevens. U kunt daar ook tijdschriften en periodieken van andere heemkundeverenigingen inzien waarop de vereniging geabonneerd is of een ruilafpraak mee heeft.